

UNIVERSITEIT TWENTE.

Aan: Universiteitsraad

Van: Decanen

FACULTEIT GEDRAGSWETENSCHAPPEN

BUREAU FACULTEITSDECAAN

T 053 489 3292

F 053 489 2895

I.m.vanhetreve@utwente.nl

UW KENMERK

ONS KENMERK

BFD-GW/2012-392/lr

DATUM

21 mei 2012

KOPIE AAN

BIJLAGE(N)

ONDERWERP Visie van de decanen op de plannen rond het nieuwe onderwijsmodel

Aanleiding

Ongeveer een jaar geleden hebben we als decanen reeds onze ondersteuning uitgesproken voor de plannen om het onderwijs aan de UT te hervormen richting een "Nieuw Onderwijs Model". Inmiddels is er veel gebeurd: het concept van het NOM is helderder uitgewerkt en de invulling ervan geconcretiseerd in onderwijsmodules vanuit en in samenwerking tussen de verschillende opleidingen. De pilots bij BMT hebben bruikbare leerinzichten opgeleverd die laten zien hoe het proces zich voltrekt, wat het oplevert en wat mogelijke knelpunten kunnen zijn. Met deze notitie willen wij, vanuit de inmiddels verkregen inzichten, nogmaals onze visie geven op de plannen, in de verwachting dat deze bruikbaar zijn voor de besluitvorming in de Universiteitsraad op 20 juni a.s.

Onderwijs over de grenzen van disciplines

Kenmerkende onderwijskundige elementen die ten grondslag liggen aan het Nieuwe Onderwijs Model zijn het projectondersteund leren en multidisciplinariteit. Met probleemgericht leren zijn op andere universiteiten al positieve effecten aangetoond (bijv. het Maastrichtse Probleem Gestuurd Onderwijs). Ons model is daaraan verwant, maar lijkt vanwege de combinatie van verschillende didactische vormen (incl. projecten) meer op het Aalborgse model.

Wij zijn ons er van bewust dat onze afgestudeerden altijd in een multidisciplinaire context zullen werken. Het is dan van groot belang dat zij in staat zijn om vanuit hun eigen discipline bij te dragen aan het oplossen van de vraagstukken die voorliggen. Dat vereist dat studenten de fundamentele van hun eigen discipline beheersen, meer dan dat zij een lange lijst van onderwerpen hebben behandeld. Het modulaire systeem en de project-oriëntatie biedt de kans om gemeenschappelijke fundamentele concepten in een multidisciplinaire context te bestuderen.

Het geïntegreerd werken vanuit verschillende disciplines vergroot de flexibiliteit van het onderwijs, zowel vanuit het perspectief van de student, als vanuit het perspectief van clusters van opleidingen. Studenten maken kennis met een breder palet aan disciplines en leren synthese aan te brengen tussen kennis uit verschillende disciplines. Bovendien kunnen zij gemakkelijker switchen tussen opleidingen. Clusters van opleidingen kunnen op hun beurt onderwijs aanbieden aan studenten uit verschillende disciplines, hetgeen de efficiëntie verhoogt.

Een mogelijke beperking van de flexibiliteit betreft de studievertraging die studenten kunnen oplopen wanneer zij een module niet halen. In reactie op dat bezwaar zijn er verschillende opties bedacht waardoor studenten bepaalde onderdelen van de module kunnen herkansen, waardoor dit probleem nauwelijks optreedt. De ervaring bij BMT leert bovendien dat andere vormen van mogelijke inflexibiliteit, bijvoorbeeld in de omgang met studenten met een beperking, in de meeste gevallen eenvoudig op te lossen zijn – net als in het huidige systeem - via maatwerk door de betrokken docenten.

Aandacht voor onderwijs

Met de keuze om vanuit een duidelijke didactische visie te investeren in het onderwijs, geeft de UT expliciet aan dat zij waarde hecht aan de kwaliteit van het onderwijs. Dat juichen wij toe. Te midden van de aandacht die uitgaat naar excelleren in het onderzoek, zou de investering in NOM ook een duidelijke investering kunnen betekenen in talent voor het onderwijs. Zo lijkt het ons van belang te investeren in een Senior Kwalificatie Onderwijs, om ervaren docenten de mogelijkheid te bieden zich verder te ontwikkelen in onderwijsgerelateerde competenties. Ook zou onderzocht kunnen worden hoe investering in onderwijsgerelateerde competenties te belonen, bijvoorbeeld via alternatieve doorgroeiroutes.

Leerproces

De ervaring bij BMT leert dat het werken met NOM zowel voor studenten als voor docenten een leerproces is. Uit de pilot bleek dat docenten bij de eerste module nog sterk bleven opereren vanuit het perspectief van eenzijdige kennisoverdracht, maar geleidelijk groeiden in de docentrollen die passen bij het NOM. Het lijkt verstandig om de overgang naar NOM als een geleidelijke transitie te beschouwen. Dat maakt het mogelijk voor docenten om langzaam te wennen aan de overgang en uitgaande van de goede dingen uit het bestaande onderwijs te transformeren naar de nieuwe situatie. Gelukkig kan dat ook: we voeren het model immers jaar voor jaar in. Bij sommige docenten bestaat duidelijk koudwatervrees. Het gevoel dat niet alles tegelijk om hoeft, kan helpen de veranderingen behapbaar te maken. Het benaderen van de verandering als een leerproces maakt het ook mogelijk om gedurende het proces positieve en negatieve ervaringen te benutten om aanpassingen te plegen. De modulenstructuur biedt goede mogelijkheden om veranderingen aan te brengen zonder dat hele systeem gewijzigd hoeft te worden. Dat is ook een belangrijk voordeel uit het oogpunt van kostenbeheersing.

Financiële ondersteuning

De afgelopen periode is er met name op centraal niveau geïnvesteerd in het voorbereiden van de transitie naar het Nieuwe Onderwijsmodel. De komende periode zullen de investeringen vooral op het bord van de docenten en de ondersteuning liggen. Voor die extra investering is een substantieel budget beschikbaar gesteld. Het lijkt belangrijk om er nauw op toe te zien dat de middelen inderdaad voor het beoogde doel gebruikt worden. Het is voor ons lastig te zeggen of de geplande investering helemaal voldoende is om de extra belasting voor de faculteiten op te vangen. In een periode van bezuinigingen vinden we het daarom belangrijk om bij het maken van keuzes voor onderwijsinvesteringen in de komende fase de prioriteit te geven aan het primaire proces.

De uiteindelijke betaalbaarheid van het nieuwe systeem valt nu niet te bewijzen. Het BAO-model geeft direct inzicht in daadwerkelijke kosten van het onderwijs. Omdat in het nieuwe systeem een opleiding uit een betrekkelijk klein aantal modules bestaat, en we inzicht hebben in het beschikbare budget per opleiding, wordt direct zichtbaar of het onderwijs betaalbaar is. Voor de financierbaarheid is van belang dat we er in slagen studenten effectiever te laten werken zonder dat dit navenant meer inzet van docenten vergt. Dat kan alleen wanneer we een model invoeren waarin studenten elkaar kunnen helpen in het leerproces. Ook docenttijd wordt binnen het NOM effectiever ingezet ten behoeve van daadwerkelijke ondersteuning van het leerproces, in plaats van klassieke kennisoverdracht.

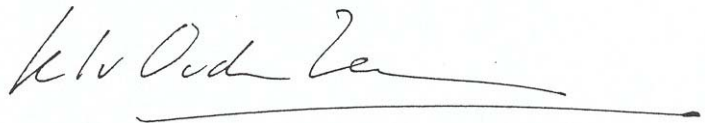
Conclusie

Als decanen zijn wij positief over de geplande hervormingen van het onderwijs richting NOM. Het stimuleert samenwerking tussen wetenschappelijke disciplines en sluit daarmee goed aan op de missie van de UT. Het NOM betekent ook een krachtig antwoord op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Wij juichen toe dat de UT op deze manier investeert in de kwaliteit van het onderwijs en kansen biedt aan de ontwikkeling van competenties onder haar docenten. De onderliggende onderwijskundige modellen, geven ons vertrouwen in de positieve opbrengsten van het systeem in termen van kwaliteit en studierendementen. Gezien de voortgang die tijdens de afgelopen voorbereidingsfase zowel centraal als in de faculteiten geboekt is, gecombineerd met de positieve ervaringen uit de pilot, constateren we dat invoering per september 2013 haalbaar is. Daar willen wij ons samen met de docenten en ondersteuning voor in zetten en voelen we ons ook verantwoordelijk voor. Belangrijk daarbij is om de invoering van het NOM als een leerproces te beschouwen en personeel ook de tijd te gunnen daarin de benodigde inhoud en competenties geleidelijk te ontwikkelen. Tenslotte vinden we het voor het welslagen belangrijk, dat de beschikbaar gestelde middelen ook daadwerkelijk voor dat doel worden aangewend en dat bij het maken van keuzes voor de financiering van het onderwijs de ondersteuning van het primaire proces prioriteit krijgt.

Namens de decanen:

Rikus Eising
Ton Mouthaan
Gerard van der Steenhoven
Tom Veldkamp
Ramses Wessel
Karen van Oudenhoven-van der Zee

Hartelijke groet,

Karen van Oudenhoven-van der Zee,
decaan faculteit Gedragwetenschappen.